

Pan
Bogusław Śmigielski
Marszałek
Województwa Śląskiego

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach przeprowadziła kontrolę w Urzędzie Marszałkowskim w Katowicach (zwanym dalej Urzędem) w zakresie pobierania oraz wykorzystania opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w latach 2006 – 2008 (I półrocze).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 26 listopada 2008 r., Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Marszałkowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia realizację przez Urząd zadań z zakresu regulowania lokalnego rynku napojów alkoholowych oraz wykorzystania środków pochodzących z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

¹ Dz. U. z 2007 r., Nr 231, poz. 1701

Powyższą ocenę uzasadniają następujące oceny cząstkowe i ustalenia kontroli:

1. Pozytywnie ocenia się realizację zadań z zakresu regulowania lokalnego rynku napojów alkoholowych i pobierania przewidzianych w przepisach opłat za zezwolenia na hurtową sprzedaż napojów alkoholowych, pomimo stwierdzonej nieprawidłowości.

- a) NIK pozytywnie ocenia uchwalenie przez Województwo Śląskie na lata 2006-2010 Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (dalej zwanego Wojewódzkim Programem), w tym powiązanie go ze „Strategią Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006 – 2020” oraz oparcie go na rzetelnej analizie uwarunkowań i potrzeb lokalnych.
- b) Stwierdzono, że Zarząd Województwa Śląskiego (dalej zwany Zarządem) w okresie objętym kontrolą realizował zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, m.in. za pośrednictwem utworzonego w 2000 r. Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej (dalej zwanego ROPS). ROPS, w ramach realizacji Wojewódzkiego Programu, m.in. organizował konkursy ofert dla podmiotów spoza sektora finansów publicznych w dziedzinie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, dofinansowywał modernizację bazy materialnej zakładów leczenia odwykowego, dla których Województwo Śląskie było organem założycielskim oraz współpracował m.in. z Wojewódzkim Ośrodkiem Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia.
- c) Na podstawie analizy 20 losowo wybranych spraw, zakończonych w 2007 r. wydaniem zezwoleń na hurtową sprzedaż napojów alkoholowych ustalono, że zezwolenia wydawane były bez zbędnej zwłoki oraz w oparciu o przedłożoną przez przedsiębiorców dokumentację, określoną w ustawie z dnia 26 października 1982 r. *o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*² (zwaną dalej ustawą *o wychowaniu w trzeźwości*). Każdorazowo w badanej grupie zezwolenia na hurtową sprzedaż napojów alkoholowych były wydawane po wpłaceniu należnej opłaty przez przedsiębiorcę.
- d) Urząd po poinformowaniu przez Państwową Inspekcję Handlową o naruszeniu przepisów w zakresie handlu napojami alkoholowymi przez przedsiębiorców (cztery zawiadomienia w 2006 r. i jedno w 2007 r.) każdorazowo wszczynał postępowanie administracyjne, a po zbadaniu okoliczności i pobraniu wyjaśnień od przedsiębiorców rozstrzygał sprawy bez zbędnej zwłoki.

² Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 ze zm.

e) NIK negatywnie ocenia zaniechanie przez Zarząd opracowania Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, pomimo obowiązku jego sporządzenia, wynikającego z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. *o przeciwdziałaniu narkomanii*³.

2. Pozytywnie ocenia się realizację zadań w zakresie sposobu wykorzystania środków finansowych pochodzących z opłat za zezwolenia na hurtową sprzedaż napojów alkoholowych, pomimo stwierdzonej nieprawidłowości.

a) W latach 2006-2007 Województwo, z tytułu opłat za zezwolenia na hurtową sprzedaż napojów alkoholowych, uzyskało dochody w łącznej kwocie 8 245 611,92 zł. W tym samym czasie na wydatki związane z realizacją Wojewódzkiego Programu przeznaczono 4 053 682,11 zł. Pozostała kwota 4 191 929,81 zł (50,8 %) zasilila, odpowiednio w 2006 r. i w 2007 r. nadwyżkę budżetową Województwa. Zdaniem NIK przyjęty w Urzędzie sposób rozliczania dochodów, z tytułu opłat za wydawanie ww. zezwoleń, nie gwarantował, że będą one wydatkowane na prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji osób uzależnionych od alkoholu zgodnie z art. 9³ ustawy *o wychowaniu w trzeźwości*.

b) Jednocześnie Zarząd w latach 2006-2007 przeznaczył na wydatki na przeciwdziałanie alkoholizmowi (rozdział 85154) i na zwalczanie narkomanii (rozdział 85153) środki w kwocie 9 533 376,11 zł, tj. o 1 287 764,19 zł więcej, niż uzyskane w tym okresie przez Województwo dochody z tytułu opłat za zezwolenia na hurtową sprzedaż napojów alkoholowych. Zarząd Województwa przeznaczył je głównie na modernizację i rozbudowę ośrodków, dla których Województwo było organem założycielskim (Ośrodek Terapii i Uzależnień w Parzymiechach i Gorzycach), a środki finansowe na ich modernizację i rozbudowę pochodziły z budżetu ogólnego Województwa.

c) NIK stwierdza, że w Województwie Śląskim dochody, uzyskane z tytułu opłat za zezwolenia na hurtową sprzedaż napojów alkoholowych w latach 2006-2007 w kwocie 8 245 611,92 zł, wydatkowano na realizację zadań, określonych w ustawie *o wychowaniu w trzeźwości*, jednak 49,2 % (4 053 682,11 zł) wykorzystano na realizację zadań w Wojewódzkim Programie. Tymczasem z brzmienia art. 4 ust. 1 ustawy *o wychowaniu w trzeźwości* wynika, że samorząd województwa realizuje zadania, zmierzające do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożycia, a także m.in. przeciwdziałania powstawaniu i usuwaniu następstw nadużywania alkoholu,

³ Dz. U. Nr 179, poz.1485 ze zm.

w postaci wojewódzkiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

- d) Przeprowadzone w trakcie kontroli NIK szczegółowe badanie wydatków na realizację Wojewódzkiego Programu (bezpośrednio realizowane przez ROPS) w 2007 r. w kwocie 1 724 734 zł wykazało, że wszystkie z nich służyły realizacji Wojewódzkiego Programu i dotyczyły działań, związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, określonych w art. 4 ust. 1 ustawy *o wychowaniu w trzeźwości*, natomiast badanie wydatków w roku 2007 na zwalczanie narkomanii (rozdział 85153), w kwocie 453 993,64 zł wykazało, że ponoszono wydatki na ten cel, pomimo że Województwo Śląskie nie posiadało na ten rok Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) Opracowanie Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.**
- 2) Przyjęcie sposobu rozliczania dochodów z tytułu opłat za wydawanie ww. zezwoleń, gwarantującego przeznaczenie ich wyłącznie na zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii.**

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Marszałka, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.